

Paikkatietoasiain neuvottelukunnan laajennettu sihteeristö

Laajennetun sihteeristön kokous

Muistio

Aika Keskiviikko 2.9.2020 kello 9-11

Paikka Skype for Business

Osallistujat Panu Muhli, Maanmittauslaitos, pj
Lena Hallin-Pihlatie, MML
Kaisu Harju, SYKE
Hanna Horppila, MML (siht.)
Hanna Huitu, Luonnonvarakeskus
Ville Jussila, Helsingin kaupunki
Riikka Kivekäs, Maanmittauslaitos
Kai Koistinen, MML
Jari Koskela, Digi- ja väestötietovirasto
Mari Laakso, MMM
Heli Laaksonen, Maanmittauslaitos
Lassi Lehto, FGI/MML
Lasse Nurmi, Varsinais-Suomen liitto
Jenni Silvennoinen, Väylävirasto
Rina Tammisto, Tilastokeskus
Juha Tiihonen, Traficom
Hanna Virkki, GTK
Mikko Visa, Ilmatieteen laitos

Poissa Kimmo Soukki, Terrasolid Oy, Paikkatietoverkoston pj

1. Kokouksen avaaminen

Lena Hallin-Pihlatie avasi kokouksen ja johti puhetta alussa, kunnes Panu Muhli saatiin linjoille teknisten ongelmien jälkeen.

2. Asialistan hyväksyminen

Rakenne pohjautuu [työsuunnitelmaan](#)

3. Edellisen kokouksen muistion hyväksyminen

Hyväksyttiin edellisen kokouksen muistio.

4. Yhteentoimivuus

MIG-T -kokous 2.7.2020

Kai Koistinen kertoi heinäkuun alussa pidetyn MIG-T -kokouksen annista näyttäen samaa ko. kokouksen [muistion](#).

- Toukokuinen INSPIRE 2020 Online -konferenssi oli onnistunut. Kokonaan verkossa järjestetyn konferenssin osallistujista yli puolet oli ensikertalaisia.
- Slovakia esitteli tapoja, joilla avointa dataa voitaisiin tuoda esille INSPIRE Geoportaalissa.
- Keskusteltiin "as-is" -aineistojen ja INSPIRE-tietotuotteiden jakelusta sekä aineistot-palvelut -linkitysten yksinkertaistamisesta. "As-is" -aineistot heikentävät seurantatuloksia. JRC laatii ratkaisuehdotuksen toimintamallista ennen seuraavaa monitorointikierrosta, joka on joulukuussa.
- Re3gistry 2.0 julkaistiin heinäkuussa. Koistinen kertoi, että oletettavasti INSPIRE-sihteeristö ei saa päivitettyä Luettelopalvelun uutta versiota loppuvuoden aikana sairaustapauksen vuoksi. Luettelopalvelun nykyinen versio, joka pohjautuu Re3gistryn versioon 1.0, on edelleen toiminnassa.

- Saavutettavuusdirektiivillä ei ole suoraa vaikutusta INSPIREen, sillä se ei koske karttapalveluita. Vaatimukset pyritään kuitenkin ottamaan huomioon mm. Re3gistryn ja Validaattorin kehittämisessä.
- Green Deal Data space -dokumentti on ollut kommentoitavissa keväällä 2020.
- Tekeillä on Good Practices -nimisiä dokumentteja i, jotka kuvaavat vaihtoehtoisia tapoja toteuttaa INSPIRE-vaatimuksia eri teknologioilla ja soveltamisohjeita. Se ei tule olemaan Technical Guidelinesin tasoinen.
- Kokouksessa raportoitiin työpaketien etenemisestä. Priority datasets -listaa on päivitetty, ja se on käsitelty MIG:ssä. Vuoden 2020 seurannassa ja raportoinnissa otetaan huomioon vain TG 2.0 mukaiset metatiedot. Aiemmin luvattu metatietojen massavalidointityökalu on saatavissa: <https://github.com/inspire-eu-validation/monitoring-bulk-validation-tool>. Suomessa on käytössä ET-validaattorin heinäkuussa julkaistu versio, johon vuoden 2020 seuranta tulee perustumaan.
- INSPIRE Download services based on the OGC API -Features ja Migration of INSPIRE schemas under HTTPS ei ehditty käsitellä.

Puheenjohtaja sanoi, että MIG-ryhmän työohjelmaluonnosta INSPIREn seuraaville vuosille käsiteltiin MIG-kokouksessa kesäkuussa, ja materiaalit on toimitettu tiedoksi Laajennetulle sihteeristölle. PATINE kommentoi niitä. Työohjelmassa on kirkastettu askelmerkkejä, jotta INSPIRE vastaa nykyajan ja tulevaisuuden tarpeisiin. Jatketaan yksinkertaistamista, selkeytetään teknisiä ohjeita ja poistetaan INSPIRE-spesifejä vaatimuksia, jotta toteutuksessa voitaisiin esim. käyttää valmisohjelmia. Toimeenpano tulee kytkeä EU:n datastrategiaan. Yksi elementti on High value -datasetit, joilla pyritään määrittelemään INSPIREen pohjautuvat peruspaikkatiedot. Vielä on epäselvää, onko työohjelma mahdollista hyväksyä loppuvuoden aikana.

Mari Laakso kysyi, pitäisikö kansallisten INSPIRE:n piiriin kuuluvien aineistojen olla edelleen saatavilla, onko keskusteltu, mikä on niiden suhde harmonisointeihin tietotuotteisiin, ja miten asia on ratkaistu muissa jäsenvaltioissa. Aiemmin on ajateltu, että "as-is" -aineistoja ei tarvita harmonisoidujen tietotuotteiden laatiminen jälkeen. Kai Koistinen vastasi, että MIG-T:n keskusteluiden perusteella molemmat tarvitaan. Toistaiseksi "as-is" -aineistot ovat monilla mailla mukana.

Kaisu Harju kertoi, että SYKEN metatietouudistuksessa jokaisesta aineistosta on nyt vain yksi metatietodokumentti, jossa kuvataan sekä harmonisoidut tietotuotteet että "as-is" -aineistot. Tietotuotteen metatiedoista on linkitys "as-is" -aineistoihin, mikä parantaa aineistojen löydettävyyttä. Tällä vältetään myös se, että sama aineisto olisi Geoportaalissa tuplasti.

Hanna Virkki GTK:sta kertoi, että esim. geomorfologia-aineistossa alkuperäisestä tietosisällöstä on INSPIRE-tietotuotteessa niin vähän jäljellä, että molemmista on laadittava omat metatiedot. Ainoastaan kallioperägeologia noudattelee tietotuotemäärittelyä. Mikko Visa lisäsi, että Ilmatieteen laitoksella on vain harmonisoituja aineistoja, joten heillä on vain yhdet metatiedot.

Lena Hallin-Pihlatie sanoi, että eri maissa on erilaisia käytäntöjä "as-is" -datojen metatietojen osalta, kun asiaa ei ole ohjeistettu EU-komission taholta. Jossain maissa "as-is" -aineistojen metatietoja on poistettu sen jälkeen, kun INSPIRE-tietotuote on valmistunut. Suomen kanta on, että "as-is" -aineistot ovat arvokkaita kansallisessa käytössä ja niiden tulisi edelleen olla kuvattuna ja saatavilla INSPIRE:n vaatimusten mukaisten verkkopalveluiden kautta, ellei niitä erikseen pyydetä poistamaan.

Puheenjohtaja totesi, että EU-komission puolelta pitäisi saada selkeä linjaus, mikä on kansallisten aineistojen suhde harmonisointeihin INSPIRE-tietotuotteisiin toimeenpanon vaatimusten näkökulmasta.

Päätettiin, että INSPIRE-sihteeristö kartoittaa eri virastojen käytäntöjä metatietojen laatimisessa. "As-is" ja harmonisoidujen aineistojen metatietojen hallinnasta tulee löytää EU-tasoinen ratkaisu MIG-yhteistyön ja EU-komission kautta.

Metatietojen muuntaminen TG2.0 -muotoon -tilanne

Riikka Kivekäs kertoi, että INSPIRE-sihteeristö on ollut yhteydessä kaikkiin valtakunnallisiin INSPIRE-tiedontuottajiin. Suurimpien tiedontuottajien aineistojen metatietodokumenttien korjaukset ja täydennykset valmistunevat syyskuun aikana. Seuraavina ovat vuorossa 1-3 metatietodokumentin organisaatiot.

INSPIRE-sihteeristö ottaa yhteyttä maakuntiin ja kuntiin lokakuun aikana. Palveluiden metatietojen osalta työ venyy ensi vuoden puolelle, samoin todennäköisesti pienempien kuntien metatietojen osalta.

INSPIRE-toimeenpanon tilanne uusien jäsenten organisaatioissa

Jari Koskela Digi- ja väestötietovirastosta (DVV) kertoi olevansa tässä tehtävässä uusi, jatkavansa Timo Salovaaran työtä. Hän koordinoi INSPIRE-tietotuotteiden laatimista organisaatiossaan. Koskela kertoi, että DVV:n ja Maanmittauslaitoksen välillä on sopimus, johon pohjautuen MML julkaisee DVV:n rakennustiedot ja osoitetiedot osana omaa palvelukokonaisuuttaan.

Juha Tiihonen kertoi [Traficomin tilannekatsauksessa](#), että INSPIRE on heillä osa Paikkatietopalvelut-kokonaisuutta, joka kehitettiin siirtoprojektissa virastojen yhdistyessä (Liikenne- ja viestintävirasto Traficom aloitti 1.1.2019). Trafissa ja Viestintävirastossa, jotka muodostivat pääosan Traficomista, ei ollut paikkatietopalveluja, joten tietojärjestelmien siirtoprojektissa aloitettiin Traficomin oman paikkatietopalvelun kehittäminen. Mallina olivat Liikenneviraston palvelut. Toistaiseksi tukeudutaan Väyläviraston infraan ja tehdään heidän kanssaan muutenkin tiivistä yhteistyötä. Vesiväylien ylläpidossa käytettävät valmiit tietojärjestelmät siirtyivät Väylävirastoon, ja aineistojen ylläpito tapahtuu ko. järjestelmissä. Merikartoitus ja vesiväylien viranomaistoiminnot siirtyivät Traficomin.

Vesiliikenteet rajoitusalueet ja rajoituspäätökset siirtyivät Traficomin vastuulle SYKE:stä 1.6.2020. Toistaiseksi Väylävirasto huolehtii ko. aineistosta, kunnes se saadaan siirrettyä Traficomin paikkatietopalveluun. Traficomin vastuulle kuuluu myös ilmaliikenneverkko, jonka tiedot Traficom hankkii Eurocontrolin EAD-palvelusta ja toimittaa ne palveluntuottajalle, joka päivittää tiedot toistaiseksi Väyläviraston palveluun ennen niiden siirtoa Traficomin omaan paikkatietopalveluun. Traficom tekee kansainvälistä yhteistyötä mm. merikartoituksessa (Itämeriportaali), ja INSPIRE on osa kokonaisuutta.

Tiihonen kertoi, että toimeenpanosääntöjen mukaiset lataus- ja katselurajapinnat on toteutettu, metatiedot on laadittu Paikkatietohakemistoon ja aineistojen tiedot on validoitu. Aineistot löytyvät siten myös Avoindata.fi -palvelusta ja INSPIRE Geoportaalista. Katselurajapinnat on liitetty osaksi Paikkatietoikkunan karttapalvelua. Traficomilla on Oskari-pohjainen [katselu- ja latauspalvelu](#). Puheenjohtaja kysyi, ovatko Traficomin kaikki aineistot avoimia. Tiihonen vastasi, että muut paitsi kansalliseen turvallisuuteen liittyvät aineistot ovat avoimia.

Rina Tammisto kertoi [Tilastokeskuksen tilannekatsauksessa](#), että heidän vastuullaan on neljä aineistoa. Ne on julkaistu INSPIRE-vaatimusten mukaisina WMS- ja WFS-rajapintoina jo vuonna 2013 ennen tietotuotemäärittelyjen valmistumista. Tietotuotemäärittelyiden mukaiset tietotuotteet ovat työn alla yhteistyössä konsultin kanssa. Ne pohjautuvat aiempiin kansallisiin aineistoihin, vain joitain ominaisuustietoja muutetaan ottaen huomioon käyttäjien tarpeet. Tietotuotteet toteutetaan GeoJSON-muodossa ja latauspalvelu OGC API Features -rajapintana, vaikka näille ei ole vielä vahvistettua asemaa INSPIRE-toimeenpanon mukaisina ratkaisuin. Tilastokeskuksessa kuitenkin nähtiin, että sama toteutus tukee myös omaa tuotantoa, on linjassa sen kanssa ja antaa mahdollisuuden hyödyntää rajapintoja entistä laajemmin. GML:ä he eivät olisi pystyneet hyödyntämään samalla tavalla. Tavoitteena onkin laajentaa tietotuotteiden hyödyntäminen myös omiin prosesseihin ja julkaistaviin käyttöliittymäpalveluihin. Toteutuksessa voidaan joutua luopumaan jostain vaatimuksista teknisen toteutuksen rajoitteista johtuen. Työ on jo pitkällä, valmista pitäisi tulla lokakuun puoliväliin mennessä. Tilastokeskus tuottaa vai yhden metatiedot, joissa mainitaan, jos aineistosta on olemassa muita tulkintoja.

5. Seuranta ja raportointi

Aineistojen tarkistuksen tilanne

Hanna Horppila kertoi, että metatietojen laadunparannuksen ja muunnoksen yhteydessä käydään läpi [harmonisoitujen tietotuotteiden laatimisen tilanne organisaatioittain](#). Suurimmilla tiedontuottajilla tilanne on hyvä, tietotuotteet valmistuvat ajallaan. Osalla tietotuotteiden laatiminen on kesken ja viivästyy ainakin ensi vuoteen. Aineistojen tarkistuksessa on vielä työtä, jotta tiedot saadaan täsmäämään Paikkatietohakemistossa ja aineistoluetelossa. Työ helpottuu, jos tiedontuottajat täyttävät Paikkatietohakemistossa aineiston sääntöjenmukaisuutta (conformity) kuvaavan valikon, jossa on kolme vaihtoehtoa: "Ei arvioitu", "Yhteentoimiva" tai "Ei yhteentoimiva". Näistä suositeltavaa on käyttää kahta viimeistä. Jos aineistoa ei ole harmonisoitu, se menee kategoriaan "Ei yhteentoimiva".

Aineistoluettelon päivitystarpeet

Aineistojen tarkistuksen yhteydessä havaittiin, että Ilmatieteen laitos tuottaa jään syvyyttä ja paksuutta kuvaavaa Jäähavainnot-aineistoa, joka on INSPIRE-tietotuote, mutta ei ole ollut aineistoluettelossa. Keskusteltiin myös kuntien vastuusta tuotanto- ja teollisuuslaitokset -teemassa, mikä on mainittu asetuksessa paikkatietoinfrastruktuurista. Helsingin kaupunki pyrkii tekemään kuntien vastuun poistamisesta esityksen seuraavaan Laajennetun sihteeristön kokoukseen mennessä, jotta se voidaan käsitellä PATINEN kokouksessa marraskuussa.

Rina Tammisto ehdotti, että tuotanto- ja teollisuuslaitokset -aineiston vastuista järjestetään kokous, jossa ovat mukana tietosisällöistä vastaavat. Puheenjohtaja totesi, että ko. harmonisoidun aineiston sisällöistä ja vastuista ei ole tehty kansallista toteutussuunnitelmaa, joten kokouksen pitäminen on tarpeen. **Sovittiin, että** INSPIRE-sihteeristö kutsuu kokouksen koolle ja selvittää määrittelyitä etukäteen.

Keskusteltiin aineistoluettelon päivitysprosessista ja perusteluista, joilla aineiston voi esittää poistettavaksi. Todettiin, että tiedontuottajat, joilla on merkitty vastuu aineistoluettelossa, voivat esittää siihen muutoksia toimittamalla perustellun kirjallisen esityksen PATINELLE viimeistään viikkoa ennen kokousta. Muutosesitysten täytyy olla hyvin perusteltuja ja ne tulisi käsitellä Laajennetun sihteeristön kokouksessa ennen käsittelyä PATINEessa. Syitä muutoksiin voivat olla esim. ylläpito- ja hallintavastuun siirtyminen toiselle taholle, aineiston korvautuminen toisella aineistolla tai sen ylläpidon päättymisen (tietosisältö ja ajantasaisuus). Jos kansallisessa aineistossa on elementtejä, jotka kuuluvat INSPIRE-toimeenpanon piiriin, tulisi siitä tehdä INSPIRE-tietotuote. INSPIRE-sihteeristö tukee tapauskohtaisessa tulkinassa.

6. Koulutukset

Hanna Horppila näytti kevätkesällä avoinna olleen [koulutus- ja tukikyselyn tuloksia](#). Kyselyä mainostettiin Paikkatietoverkoston ja Kuntafoorumien uutiskirjeissä ja toimitettiin erikseen Laajennetulle sihteeristölle. Vastauksia saatiin lopulta vain kymmenen. Niiden sisältö on otettu huomioon syksyn koulutusten suunnittelussa.

Koska fyysisiä tapahtumia ei voida järjestää koronan vuoksi, [syksyn koulutukset](#) toteutetaan videoina. Metatietojen validoinnista järjestetään webinaari, josta tehdään tallenne. Nämä julkaistaan INSPIRE toimeenpanon tuen verkkosivuilla sivulla [Tuki ja koulutus](#).

Riikka Kivekäs kertoi, että Metatieto ABC on julkaistu 14.8. Aineiston metatiedot tulee 7.9. alkavalla viikolla. Metatietojen validointi -webinaari pidetään 24.9. klo 13-15. Kuntien metatiedot -koulutuksen vuoro on arviolta lokakuussa ja palvelujen metatiedot loppusyksyllä. Hän kysyi osallistujilta koulutustarpeista. Hanna Virkki kaipasi lisää ohjeistusta ja vertaistukea.

7. Kokoukset ja tapahtumat

- PATINE 10.9., syksyn toinen kokous on marraskuussa. Lisäksi järjestetään mahdollisesti tulevaan strategiaan liittyvä työpaja.
- Paikkatietoverkoston ohjausryhmä 22.9. Tarpeen mukaan toinenkin kokous. Vuosikokous järjestetään joulukuussa.
- Nordic INSPIRE network seuraava kokous on lokakuussa, norjalaiset järjestävät.
- MIG seuraava kokous on 26.-27.11. Lisäksi järjestetään mahdollisesti MIG-T-kokous.

8. Muut asiat

Sihteeristö muistutti 11.-13.9. tehtävästä muutoksesta [Confluence-työtilaan tunnistaumisessa](#).

9. Seuraava kokous

Seuraava kokous pidetään lokakuun loppupuolella. Sihteeristö lähettää kyselyn sopivista ajankohdista.